

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XX. Duo Ferdinandi Oratores excepti. Controuersiæ, priùs Lusitani cum eorum altero, dein Patrum cum vtroque, compositæ. Tertij priuatus accessus. Eorum postulata, præsertim de prorogatione ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

corpora curationis difficillimæ sunt, quæ duos graues patiuntur morbos, medicamentis contrariis indigentes. 1562.

C A P V T XX.

Duo Ferdinandi Oratores excepti. Controuersia, prius Lusitanum eorum altero, dein Patrum cum utroque, composita. Tertij priuatus accessus. Eorum postulata, praesertim de prorogatione Sessionis indicenda. Varia super eo sententia. Litteræ Oratoris Vargas ad Hispanos.

Inter hæc operosa negotia miscebantur varia solemnium rituum spectacula, quæ simul oculos exhilarabant dignitatis splendore, simul animos rerum significatione refouebant. Post accessum Drafcouizij peruenit postremo Ianuarij Antonius Mugli- zius Morauus, Pragensis Archiepiscopus, alter ex Oratoribus destinatis à Ferdinando quatenus Cæsare. Drafcouizius quò solem- nem vnà cum illo haberet ingressum, ^a extra urbem perrexit; & utrique obuiam processerunt Legatorum familia, & ipsorum no- mine quinque Episcopi: sed ea voluptatis dulcedo sollicitudinis amaritatem peperit. Excipiendi erant hi Oratores pro more in Cœ- tu generali: sed cum interim peruenisset ad tria passuum millia prope Tridentum Ferdinandus Martinus. Mascaregna, Sebastiani Regis Lusitanæ Orator, significauit, par non esse prius Drafcoui- zium quàm se exceptum iri, tum quòd ille legitimum sui Princi- pis mandatum non produxerat, tum quòd illi, personam gerenti non Cæsaris, sed Regis Hungariæ, præferendus erat Orator Regis Lusitanæ, qui maiorem seipsum Ferdinando existimabat, eo so- lum Regno spectato.

^a Extat in narratione Secretarij Scripandi.

2 Legatis non modicam molestiam afferebant huiusmodi litigia, à quibus ipsi trahi poterant in necessitatem inuitabilem priuandæ Synodi integræ natione, inanis cuiusdam honoris causâ. Prospici- entes etiam animo longè difficiliorem litem ^b, imminentem inter Oratores duorum maximè potentium, maximeque æmulorum Principum, litteras ad Pontificem dederant, vt ad huiusmodi con- tentiones illius mandata in promptu haberent: siue, vbi visum ipsi fuisset illo se odio non onerare, eiusdem certè consilio non care- rent: vnaque illi suggererunt, ne decisionem litis inter Galliam & Hispaniam conuentui committeret; cum enim citra omnem com- parationem Hispanorum affectæ numero præstarent, lata fuisset sen- tentia.

^b Duæ litte- ræ 28. Ia- nuarij, alte- ræ & alia 2. 5. & 9. Fe- bruarij 1562. Lega- torum ad Borromœum.

1562.

tentia contra Gallos, cum ipsorum indignatione & auerfatione implacabili. Sed in oborta controuersia, de qua nunc scribimus, quinque ex Patribus designarunt, qui tribus de rebus deliberarent: Admittendus ne Drascouizius esset, magis authentico mandato, quàm effectricibus fidei litteris ab eo non producto; An illum par esset ante Lusitanum excipi; Vtri ex illis locus dignior tribuendus. Erant Patres designati, Elius, Castanea, Augustinus, Boncompagnus, & Paleottus.

Hi de primo articulo consenserunt: quamuis enim Drascouizius mandatum non haberet scribæ notâ signatum, tamen ipsæ Cæsaris litteræ ipsum appellabant constituebantque ad Synodum Oratorem, idque alia præualida argumenta ac testimonia confirmabant.

De secundo: eundem prius quàm Lusitanum admittendum esse, quoniam prior accesserat, idque pro consuetudine Aulæ Romanæ.

Tertium videri implicatiorem, & eiusmodi, vt minimè oportet Concilio manum ad eum extricandum admouere, sed potius rationem excogitare, quâ vtrique satisfaceret: fuisse de hoc etiam disceptatum in conuentu ætatē Iulij habito; sed consilium tunc initum, vt nimirum Oratores laici in cœtibus medijs sederent, & è regione Legatorum, in præsentia opportunum non censeret, satius existimari (idque postmodum obseruatum est, sicuti iam diximus, narratione præuertentes ritus generales Cœtium & Sessuum) vt Oratores Ecclesiastici sederent ad dexteram supra reliquos Ecclesiasticos^e; sed in ferendo suffragio seruarent ordinem Turæ susceptæ, vt qui illud vt Episcopi non vt Oratores ferebant; laici verò ad sinistram sederent, atque in cunctis functionibus cunctos Ecclesiasticos non Oratores antecederent; exceptis quibusdam Ecclesiæ celebritatibus, in quibus Episcopi Pontificales vestes ac mitras gerebant, quemadmodum proximo Cinerum die agendum erat. Etenim quod attinebat ad huiusmodi functiones, decretum est, vt omnes Episcopi & Abbates mitrati ad Altare ante laicos Oratores accederent: similiter etiam in iis solemnibus supplicationibus, in quibus Episcopi non quotidiano, sed Pontificali habitu induebantur, Oratores, quos diximus, post Præsides incederent, qui locus in alijs supplicationibus Oratoribus Ecclesiasticis dabatur: hi verò incederent post vniuersum ordinem Episcoporum ante Legatos, qui locus in supplicationibus ordinarijs laicis Oratoribus tribuebatur; de quo ordine aliquid prius^d ab ipsis Patribus litigatum fuerat. Etenim tametsi Elius, qui primus erat ex Patriar-

^e Vide Acta Paleotti, & fustis in capitibus firmatis in Ephemeride Seruantij.

^d Litteræ Legatorum ad Borromæum, 9. Februarij 1562.

chis, simulque vnus ex designatis ad concordiam, non assentiretur modò, sed etiam iudicaret, concedendum Oratoribus Ecclesiasticis, vt reliquos Præsules non Oratores antecederent: tamen Venerus & Aquileiensis Patriarchæ auersum animum præ se tulerunt; sed cohortantibus Legatis tandem assensi sunt: ac postea eidem vniuersali sanctioni Oratores acquieuerunt.

1562.

4 Dies sextus Februarij excipiendis Ferdinandi Oratoribus est destinatus. Sed, cum iam in ædibus primi Legati adessent cum amplissimo comitatu, sicut in huiusmodi actionibus mos erat, noua quaestio coorta est: etenim exposuere, fuisse sibi à Cæsare imperatum, ne cuiquam nisi Legatis loco cederent, adeoque se supra Mardruccium collocandos existimare. Responsum ipsis est: Ferdinandi mandata fuisse in ea re ad verbum desumpta ex primis mandatis, quæ Carolus Quintus suis Oratoribus dederat, quo tempore Concilio non aderant Cardinales præter Legatos, adeoque cum ea duo nomina eisdem significabant; sed postea Caroli Oratores Cardinalibus Tridentino & Giennensi ibidem cessisse. Nec ea omnia ad Oratores permouendos satis erant; nisi (quando Patres in confes-
 fu præstolabantur, & Oratores in alio conclauis adhuc obfirmati persistebant) ad eos accedentes Osius & Simonetta, illud sibi onus assumpsissent, vt Ferdinandus id ratum haberet; quod euenit^e. Statutis itaque ritibus, duo Episcopi missi sunt à Patribus, Oratores deducendi; & is semper est habitus ritus. Illi coram omnibus, qui cum ipsis ingredi vellent, introducti, litteras detulere, & Drafcouizius orationem habuit obsequio, religione & promissis referatam. Dein digressis Oratoribus, & cunctis externis, Massarello paratam iam responsonem recitauit, Patrumque sententias petiit. Cuncti assensere, præter tres Lusitanos, qui Drafcouizium excipiendum esse negabant. Postea reuocatis Oratoribus perlecta est ab eodem Massarello responso, quæ Cæsaris commendatione, actisque Cæsari gratiis affluebat. Denique à scribis in publicas tabulas relata res est.

^e In epistola Archiepiscopi Iadrensis, 9. Februarij 1562. f Cæsaris litteræ Pragæ 22. Februarij 1562.

5 Die postero vrbis portam intrauit Orator Lusitanus^g. Illi obuiam extra portam iuerunt duo Episcopi, Præsidium nomine, & supra quadraginta, ex libera vrbianitate, quippe illi nationi beneuoli. Postridie^h ritu debito in conuentu exceptus est: & altero dieⁱ admissus est Sigismundus Tonus, ex Tridentinis Proceribus, vir egregius religione ac prudentiâ, qui secundus Orator Cæsaris erat, adeoque Muglizij collega. Ante aduentum illius, qui absque noua pompa ingressus est, noluit collega negotium aggredi: postea de-

^g Diarium, 7. Februarij.

^h 8 Februarij. ⁱ Die 9. Februarij.

Pars II.

X x x x

cimo-

1562.

k Litteræ Legatorum ad Borromæum, 14. Februarij.

l Oratorum articuli, & Legatorum responsa, exstant in Diario, 18. Febr. 1562. & fufius in documentis datis à Cæsare Oratoribus, 1. Ianuarij eiusdem anni, quæ sunt in principio voluminis litterarum citandi.

cimotertio Februarij ambo simul quædam à Legatis petiere à nomine Cæsaris & voce & scripto: vnde coacti sunt Præsides ad ea Pontifici significanda per certum cursorem, vt responsionem acciperent ante postremum conuentum, qui ad conueniendum de Sessionis Decretis cogendus erat. Postulatorum hæc erat summa: Quò^l omnis obtentus adimeretur Protestantium pertinacia, abstinerent Patres à quouis vocabulo *Continuationem* sonante.

Vt prorogarentur notabili temporis interuallo doctrinarum examina; imò, cum Oratores multorum Principum nondum aduenissent, ne ipsa quidem Sessio celebraretur: aut vbi Patres id reculerent, saltem in argumentis generalibus ea infumeretur.

Cum præsensissent Oratores, velle Synodum Indicem librorum proscribendorum conficere, postulabant, ne id temporis Augustana Confessio prohiberetur: ea siquidem offensio non modò perpetuam in Protestantibus auersionem animorum excitatura erat, sed eos in acerbissimam ultionem prouocatura.

Vt omni studio seruarentur argana Decreta, antequam in Sessionibus euulgarentur.

Vt fides publica tuti accessus promulgaretur, quâ Protestantes quam posset amplissimam securitatem facilitatemque obtinerent.

Aiebant denique, Se iussos à Cæsare fuisse, Legatos quandocumque vocarentur adire, nec quidquam illis adiuuandis & consilio & operâ parcere.

Responsionis sententia fuit: Synodum, quò Cæsari satisfaceret, 7 per eos dies *Continuationis* vocabula minimè vsurpaturam.

Sessionem iam decretam omitti non posse, sed impensum iri in res quæ animos non perturbarent.

Curaturos se Sessionis futuræ moram, quoad fieri possit, protrahendam.

Interdictionem Augustanæ Confessionis id temporis ne in mentem quidem ipsis venisse, cum Index, qui tunc extruebatur, non nisi ad exitum Concilij vulgandus esset.

Tabulas ad securum omnium aduentum cum omni laxitate formatum iri.

Grates à se agi Cæsari ob ipsius studium, quo suis Oratoribus iniunxerat, vt præsentem Legatis opem suppeditarent.

Silentium verò de Synodi arcanis impensè Patribus in cœtu inculcatum est^m.

Omnis sollicitudo ambiguitasque Legatorum redigebatur ad 8 postulatam moram. Etenim Cæsarianiⁿ contendebant, esse prius expe-

m 17. Februarij, ex Diario.
n Litteræ Archiepiscopi Iaderensis, 20. Februarij. 1562.

expectandum exitum conuentus Cæsarei in Germania celebrandi, in quo Ferdinandus experiretur extrema quæque ad Protestantes emolliendos flectendosque ad Concilium. Quoniam autem Oratores animaduertebant, prolationem ad incertum terminum nec peti debere, nec posse impetrari, eam ad certum postulabant; sed ita remotum, vt interim Comitiorum exitus sperari posset. Intelligebant Legati, quanti Ferdinandi satisfactio referret, & cuiusmodi eius animi sinceritas esset: sed nulla suppetebat ipsis ratio Hispanos sedandi, cunctationis impatientes in confirmandis superioribus Decretis, & Synodo continuanda; neque pariter sedandi Gallos, qui nisi statim ab Oecumenica Synodo rebus consuleretur, ad propriam suæ nationis se conuertissent; ac denique cunctos sedandi, qui intolerantes incommodi, diutiùs otiosi diffluxissent, sicuti bellatores voluntarij consueuere, cum apud tentoria ieiunis armis detinentur. Idcirco argumentum aliquod exquirebatur tractandum interea, quod placeret Patribus, conduceret sanis, & ægrotis non officeret; sed quodnam illud esset, inter se minimè concordabant.

9 Nouus ipsos incessit metus impingendi in noua certamina in proximo cœtu, ad Sessionis apparatus habendo. Etenim ° resciebat quæ ad Granatensem scriplerat Orator Vargas. Hic plurimis de Pontifice interiectis laudibus, semperque ob oculos positus Regis auctoritate ac voluntate, de Hispanis Episcopis querebatur, quod constantes non perstitissent in postulanda declaratione continuationis Synodi, & usurpatione tituli sæpiùs recantati: sed præter cetera, quod voces illas permisissent, *Proponentibus Legatis*, amplificatâ importunitate siue Catholicorum ægrimoniâ, siue hæreticorum suspicione spectatâ. Eapropter ipsos hortabatur, vt errata corrigere studerent, in proxima Sessione re in opus deductâ, id vbi alio pacto perfici non posset, secederent à conuentu: quod si huiusmodi consilium nimis acerbum videretur, saltem prolationem obtinerent vsque ad Oratoris aduentum, aut abrogationem eorum quæ detrimentum attulerant: quamquam ea, dicebat ille, suaapte naturâ pro irritis essent habenda; nam apertio Synodum antecedit, & quidquid per eam actionem fit, Synodi opus non est, neque vim obtinet, quippe à non legitima iurisdictione profectum. Vsque aded doctrina, vbi cum animi perturbatione sociatur, potis est mentem iis erroribus deprauare, qui numquam à sola inscientia dimanassent.

10 Non tamen Hispanienses iis adhæsere consiliis, præter paucos; iique solum in eo quod ad titulum spectabat, sicut memorabitur,

X x x x 2

cùm

o Litteræ Legatorum ad Borromœum, 16. Februar. 1562.

1562. cum ab illis nec æquitas in re proposita, nec spes in euentu cernere-
tur. Sed teli aciem hoc ipsum hebetavit, quod à Vargas demanda-
tum fuerit negotium Granatensium, quasi nationis antesignano. Nam
si Guerrerus auctoritate doctrinâque pollebat, alij claritate generis
eum superabant, dote nimirum, quæ reliquis antecellit suorum
æstimatione possessorum, præsertim verò Salmaticensis Antistes

¶ Litteræ Ar-
chiepiscopi
Iadrensis,
23. Februarij
1562.

Petrus Consalvus Mendoza, Ducis Infantadi frater, & ex prima-
riis Hispaniæ Proceribus; vnde inter hos duos, dum Oratorem Lu-
sitani in vrbe ingressu comitabantur, æmulatio orta fuerat:
cum enim Mendoza ad sinistrum Oratoris latus incederet, ante-
quam ad vrbe portam perueniretur, & Guerrerus ad dexterum; vbi
eò deuentum est, quo agmen ordinatim procederet, aduocatus est
ad honoratius Oratoris latus Hierosolymitanus Patriarcha, vix
dignissimus inter Præsules; cumque Guerrero inde recedenti Men-
doza locum haud offerret, neque ille auderet sibi poscere, ante
Oratorem equitare maluit, quam in secundo post illum ordine.
Quocirca Zambeccarus Sulmonensis Episcopus⁹, vir solers apud
multos Hispanorum Antistitem, studuerat, sicuti medicus assoler,
humore vitioso ad opus salutare vti, eoque pacto à signis Granaten-
sis illos abducere. Præterquam quod ij etiam qui minori tumebant
spiritu, si vellent illum sibi Principem sponte constituere, nolebant
tamen vt idem sibi Princeps ab alio imponeretur, multoque minus
à Vargas, cui, sicut alibi significauimus, multum auctoritatis apud
nationem mediocritas natalium minuebat. Quamobrem delatis ad
Granatensem Vargæ litteris, alij Hispani pronuntiare non sunt ve-
riti, habituros se quo debebant obsequio rationem regiæ volunta-
tis; sed in animo non habere ductum sequi *Licentiati* Vargæ¹. *Li-*
centiati enim vocantur apud Hispanos, qui peractis disciplinarum
studiis merentur quidem lauream, sed quò sumptibus pro ea obti-
nenda immodicis parcant, inferiori titulo contenti sunt.

¶ Extat in
narratione
Secretarij
Scripandi.

¶ In produ-
ctis litteris
23. Februa-
rij.

¶ Litteræ Le-
gatorum ad
Borromæum,
21. Februarij
1562.

¶ Constat ex
dictis litteris
23. Februa-
rij.

Postquam igitur impetrarunt Hispani, ne quid inferretur detri-
menti sanctæ Inquisitionis Hispanicæ Tribunali¹, cunctationi resti-
terunt potius, quam articulis à Vargas commendatis institerunt.
Proponebatur à Legatis mora vsque ad diem decimum quartum
Maij, in quem dies octauus post Redemptoris Ascensionem inci-
debat¹: atque ita contrahebant aliquid de flagitata à Cæsariis
trium mensium prolatione, simulque protrahebant permissum sibi
à Pontifice vsque ad Kalendas Maias. Hispanis adhærebant aliqui
ex Lusitanis, & complures ex Italis in mora damnanda: Protestan-
tes fuisse toties expectatos in antegressis conuocationibus, rot offi-
cios

ciosis rationibus inuitatos tum à sedente Pontifice, tum à decessoribus: eorum gratiã amplius subsistere, aut simplicitatem mentis, aut animi vilitatem videri: pestilentibus morbis efficacissimum esse remedium remedij celeritatem: cunctatione posse insanabiles reddi multas Catholicas nationes, ad eam vsque diem modica ex parte corruptas; alias verò nationes miserum iam desperationis argumentum euasisse, neque per hanc quasi formidolosam lentitudinem eas ad emendationem allici, sed in peruicacia confirmari.

12 Contra verò Drascouizius, Quinque Ecclesiarum Antistes, se dixit locuturum non tamquam Oratorem Cæsaris; sed tamquam Præsulem: Si Patres Concilij Dioceses suas in Germania possedissent, haud ignoraturos fuisse ingens quod imminabat discrimen, vbi & fructu vacui redirent, & id eorum impatientiæ posset adscribi.

13 His Mantuanus adiecit, animaduerti à se, duo esse quæ multos commouebant, inutilitatem, & otium cunctationis. Quod ad primum attinet, ingens emolumentum ex eo trahi quòd Cæsari satisfaceret, & ipsorum causa purgaretur apud homines, qui animaduertenterent, capitali hæreticorum in ipsos odio à se fuisse responsum pari charitatis ac mansuetudinis excessu: etsi nihil aliud, certè quòd liquidò cognosceretur, perditorum cladem esse irreparabilem, nec oportere vt ampliùs eius vitandæ causâ Catholico corpori inferretur incommodum; nec tenuem ex ea mora fructum collectum iri. Quod de otio dicebatur, minimè dubitarent, ne seu negotij penuriã, seu Præsidium socordiã ipsorum intereã virtutem inexercitam relinquerent.

14 Plerique Patres his rationibus cessere. Granatensis conatus suos iracundè iteravit ad optatam inscriptionem consequendam. Cùm enim Castanea, dum eam refellebat, tumidam appellasset, Guerrerus locum protulit octauæ Synodi Oecumenicæ, vbi dicitur: *Loquere Domine, quia hic est vniversus orbis: & indignabundo supercilio subiecit: Non est igitur tumidus hic titulus, sicuti quispiam dixit.* Sed hoc ad profusionem iræ profuit, non ad victoriam: quamquam reuerà multis in pugnis ipsa victoria nonnisi erumpentis iræ voluptate prodest.